

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Praxis quoad eos, qui utuntur opera alterius, ad expedienda Cambia, &
recambia. §. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

num creditum, nam ex pecuniis ipsius Campforis, dicit, qui est primus Cambiendi modus allatus, & approbatus à nobis n. 1. non vero dicit, ex illo solo credito, qui est tertius Cambiendi modus à nobis n. septimo reprobatus.

18. Terriò, citant aliqui à Dianam. Sed ejus verba dicta primæ partis, sic leguntur. Si Campfor mittat literas ad proprium Factorem, quibus mediantribus, ex pecunia sua, vel aliena Factor ille Cambium ab ipso factore collatum persolvat, debito illo per alias literas ad eundem rursus remissio, cur non licebit eidem Campfori, ut ex sua propria pecunia illud similiter persolvatur?

Hæc ibi. Deinde vero in dicta parte nona loc. cit. eandem doctrinam ita confirmat, ut profus nihil aliud addat præterea: proponit enim in hunc modum: An licitum sit Cambium, quando Responsor ex pecuniis ipsius Campforis extinguit primum Cambium, modo, quo dictum est in prima parte? Et sic respondet; Negativam sententiam probabiliorum esse existimavi loco citato, & consulendam: affirmativam tamen probabilem esse dixi. Hæc ille. In quibus locis nihil de casu, de quo nos loquimur.

19. Dices, ergo Diana b sibi ipsi repugnat, nam alibi docet, Correspondentem Campforis posse esse pauperrimum. Si ergo potest esse pauperrimus, nihil aliud habebit, nisi unum illud creditum Campforis, quo scilicet totum hoc negotium expediendum sit.

20. Respondeo, Dianam sibi non esse repugnantem, nam statim addat, Dummodo substantialia supradicta Cambii ratio Correspondens efficiat, literasque mittat, & alia necessaria faciat. At supra, tanquam necessarium, poscit, ut Correspondens, saltem pecunia Campforis, vel ab altero mutuata, solvat primum Cambium; quo pacto vides, ipsum correspondentem posse esse. Imo pauperiorem, nam non propria, sed aliena pecunia (at certe nunquam ex illo uno credito) extinguere primum Cambium poterit.

21. Hæc pauca sufficiant, ut diligenter adverteas, hominem Theologum, qui questionum apices non desiderat, nec accuratè distinguit, facile labi; dum, quod unum legit probabile, confundit cum alio, quod ejusmodi fortasse non est. Id timeo, ne occurrat in Tractatu de Cambiis, nam dum legis, multos

Auctores citari pro approbantibus Cambium ad Nundinas expediendum à Correspondente Campforis, etiam pauperis, putas, citari item pro eo casu, quo non nisi per illud unum creditum ejusdem Campforis, modo à nobis explicato, & rejecto, expeditur. Prudentius igitur Delugo loco citato, cum aliquos Doctores afferat approbantes ejusmodi Cambium, signatè notat num. 77. illos docere, esse id licitum cum aliquibus moderationibus, inter quas profectò hæc, de qua hæctenus disputavimus, præcipuum locum tenere debet, ut scilicet habeatur alia pecunia, sive realiter, sive æquivalenter, præter ipsum unum creditum, quod est contra Campforium.

§. V.

Praxis, quoad eos, qui utuntur opera alterius, ad expedienda Cambia, & Recambia.

1. Posita jam nostra sententia, practicè omnino sibi scienda, sic, claritatis gratia, quotidianum casum proponamus, & dissolvamus.

2. Vidua, vel quilibet non Mercator dat viro indigenti v. gr. Cajo, centum aureos ad Cambium, sive Neapoli, sive Placentiæ, sive alibi solvendum; & quia neuter habet ibi Correspondentem, confugiunt ad hominem, v. g. nomine Antonium, hic Panormi existentem, qui habet in illis locis Correspondentem, seu Procuratorem nomine Sejum, & rogant, ut ipse Antonius acceptet, dirigatque dicti Cambii negotium. Annuit Antonius, format literas juxta formulas Cambii, & mittit ad suum dictum Correspondentem Sejum, idque nomine Viduæ, & Caji prædictorum sic volentium, qui Sejus acceptat, solvit, remittitque Recambium. Tunc autem, cum Antonius, cum Sejus licitè pro suis laboribus consuetas acquirunt provisiones. Potestne igitur sine injustitia, vel peccato adiri prædictus Antonius, quicumque tandem is sit, & quemcumque habeat Correspondentem?

3. Respondeo, esse benè ex prædictis distinguendum. Si enim Antonius, ejusque Correspondens sint viri locupletes, vel qui habeant alia contra alios credita, licitè, & justè ad eorum operam confugietur: sed injustè,

CCC 3 & il-

& illicitè, si sint ita pauperes, ut non habeant alia credita, de quibus disponere possint, nisi illud illius Viduæ. Ratio ex proximè allatis ducenda est. Nam, si habeant pecuniam, vel alia credita, potest Correspondens in primo Cambio, & Antonius in Recambio, vel Recambiis (quæ subindè solent continuatè fieri) mutuare pecuniam Cajo, vel eandem dare ad Cambium eidem Cajo. Potest, inquam, & de facto dari: licet enim id à Mercatoribus explicitè non advertatur, cum tamen ipsi habeant intentionem expediendi Cambia, meliori modo, quod licitè possunt, tacitè mutant, vel dant ad Cambium, quando pecuniam, vel illa alia credita habentes, transferunt credita, & debita in libros rationum dati, & accepti. Verum, si dictus Antonius, & ejusque correspondens, nec pecuniam habent, nec prædicta alia credita, non possunt, nisi illud unicum creditum, quod habent vendere, vel dare mutuam ipsi debitori Cajo, vel ejus Procuratori, quod tamen non esse aptum, ad extinguendum primum Cambium jam s. præced. probatum est.

4. Quod si ponas, Antonium pauperem, & omninò ineptum, sed Sejum correspondentem divitem, seu modo dicto idoneum ad solvendum Cambium, tunc dico, posse justè, & licitè fieri primum Cambium, quod extinguere debet Sejus, qui habet, unde: sed non posse justè, & licitè fieri Recambium, quod debet extinguere Antonius, qui supponitur non habere, unde solvat.

5. Quoniam ergo, in nostris Regionibus, ex illis, qui hoc officium continuandi Cambia exercent, aliqui sunt locupletes, quales sunt Mercatores satis à nobis cogniti, qui Mercaturam exercent, unde, & præsumuntur habere alibi correspondentes, qui, vel ex se, vel ex ipsorum Mercatorum bonis apti sint: Aliqui vero sint satis Pauperes, qui, contra, præsumuntur, non nisi sibi similes habere correspondentes, idèd ego semper consilium dedi, ut probi Negotiatores ad Mercatores illos locupletes confugerent, solitas ipsis dantes provisiones pro tali continuatione; semper enim judicavi, illicitè, atque adeo cum onere restitutionis recurri ad pauperes illos continuatores, idque propter rationem jam dictam, quia sicuti Mercatores illi præsumuntur habere pecuniam aliam, vel alia credita, sic hi pauperes non habere, præsumuntur. Hinc etiam

sequitur, ut pauperes hi continuatores non possint justè accipere provisiones, cum nullam operam utilem exhibeant, dum ad nullum Cambium reale, vel solvendum, vel finiendum concurrunt. Ut interim taceam, non semel contigisse, hos continuatores infimæ notæ, ne literas misisse quidem, sed ad suum arbitrium domi conscripsisse, quas voluere: qua ratione illud Cambium siccum, & usurarium fuisse, vel cæcus videt.

6. Atque ex his etiam cognita nobis erit praxis, quam hic declarandam non multò ante promisi, qua ratione scilicet se gerat Vidua, & quicumque homo non magnæ litteraturæ, qui non cognoscunt tot conditiones, quot in Cambio justo intercurre debent. Dico enim prudenter, & sine rationabili scrupulo hos posse dare ad Cambium Mercatoribus locupletibus, nec manifestè malis, qui sub sua cura recipiant expedire ea, quæ sunt necessaria ad Cambium, & Recambium: & de hoc modo dicam clarius s. 7.

Dico item, te posse dare ad Cambium cui-libet, confugiendo tamen promittendis, remittendisque literis, non quidem ad illos inopes continuatores, sed ad prædictos Mercatores, qui hæc negotia Cambiorum exercere solent, quia sic prudenter præsumere potes, hos, ut expertos non errare, & ut bonos, nolle fallere in conditionibus necessariò ponendis, ac denique, ut divites, habere, unde Cambia prædictis duobus illis modis licitè solvant.

Dices. Delictum nunquam est præsumendum, ergo cur ergo debeam præsumere illos, quamvis inopes Continuatores delinquere, & injustam praxim solvendi cambia exercere: judicabo bonos, & bona fide ad eos, eorumque correspondentes confugiam.

7. Respondeo, Delictum nunquam est præsumendum, ut hominem ad aliquam poenam condemnem. At, ut meæ conscientiæ consulam, & ut certò, & justò titulo lucrum ex alienis pecuniis accipiam, debeo non sub dubio; sed certò Justitiam cognoscere, quæ certitudo hic, spectata illorum inopia, non adest. Et quidem magni momenti est prædicta ratio; non enim ego possum (ut alibi fufius dictum est) mihi sumere rem certò alienam, ab alio possessam, si dubitem esse meam, quia illi favet possessio: ergo, neque ego possum lucrum ex pecunia, quam alius certò, ut suam, possidet, mihi sumere, prætextu Cambii,

7. de quo dubito, an sit verum, & iustum, atque adeo, an adsit mihi verus titulus sumendi.

8. Respondeo Secundò, delictum non esse præsumendum in dubio, & quando non adest evidens conjectura delicti, at nunc videor satis prudenter dubitare, spectata paupertate dictorum Continuatorum, ipsos alia credita non habere, de quibus disponere possint.

9. Dico (de quo disponere possint) nam etiamsi habeant credita aliorum, qui pari modo ad ipsos confugerunt, si tamen eorum creditorum ipsi non sunt Domini, nec à Domino liberam habent potestatem, de iis disponendis, qua ratione ea credita valent aliis vendi, vel dari? certe nulliter dabuntur. Quod si eiusmodi Correspondentes, quamvis pauperes de prædictis aliorum creditis disponere ex Dominorum voluntate possent (quod in his pauperibus non est præsumendum) jam non essemus in casu, tunc enim jam alia credita haberent, quæ dare possent ad Cambium, vel mutuare, &c.

10. Denique propter hæc, & similia, viri timorati sanum illud consilium dant, ut in contractu Cambii, qui solet coram Notario celebrari, semper scribatur nominatim persona, quæ officium agit correspondentis, & in casu mutationis, ut Campsor obligetur mutationem Campsario notam facere, aliumque qui supponitur, nominare; nam hoc modo facile cognoscetur, an is aptus sit, ad prædictas necessarias translationes dati, & accepti, de quibus dictum est, peragendas.

§. VI.

De pactis, quæ solent apponi in Contractu Cambii.

Pactum de poena ex Mora.

PRIMUM pactum solet esse, ut si Campsarius sit in Mora solvendi Cambium, idque sua culpa, teneatur solvere Campsori interesse lucri cessantis, & damni emergentis juxta legitimas regulas eiusmodi lucri, & damni. Quæres igitur, an licitum sit eiusmodi pactum?

Respondeo, esse licitum, ex *Lessio*, quia Campsor ex culpa aliena damnum pati non debet. Adverte tamen id, quod supra *b* mo-

nui, jam nunc id esse consuetum in praxi, ut Campsor ex conventionione cum Campsario suscipiat apud se curam solvendi, & finiendi Cambium, quare, hac conventionione posita, nihil ex prædicta Mora debetur Campsori, quia nulla culpa est in Campsario.

Pactum de obligatione ad Recambiendum.

2. Secundum pactum esse solet, ut, si elapso tempore solutionis, Campsarius sua culpa non solvit in loco conducto, quod debet, obligetur ad Recambiendum, id est, ad accipiendam eandem summam ad Recambium, quæ summam solvat primum Cambium. Quæres igitur, an id pactum sit iustum?

Respondeo, esse iustum, si ex eiusmodi Recambio Campsor tantum habeat, quantum verè ex Mora solvendi, ipse cessat de lucro; secus iustum non esset, quia esset onus superadditum. Ita *Lessius*, & *Recole* tamen iterum, c. *Lessius* conventionem, quam modo recolui numero *lo. c. n. 85.* præcedente, qua scilicet Campsor suscipit sibi obligationem ad curandum de Recambio,

Pactum de continuando Cambio.

3. Tertium pactum esse solet, ut postquam literæ à correspondente redeunt, Placentia v. g. Panormi cum Recambio, si Campsarius pecuniam debitam numerato Panormi non solvat, intelligatur iterum fieri tertium Recambium, & sic continuare, &c. Quæres igitur, an hoc pactum sit iustum?

Respondeo, iustum esse pactum, si fiat de lucro, quantum Campsori cessat, vel quantum eidem emergit de damno, quantum nimirum acquisisset, si alteri dedisset suam pecuniam ad Cambium, vel deductis deducendis, alias negotiationes intrasset. Campsor enim non debet suis lucris privari ex culpa Campsarii. Dices, ergo nunquam hæc executio haberi poterit, & recuperari suum à Campsore: quia, semper Campsarius dicit se bene satisfacere per novum Cambium. Respondeo. Nego consequentiam: nam, ut colliges ex dictis §. 2. Campsor liberè celebrat novum Cambium; quare poterit illud non celebrare, & consequenter Recambium non facere, & sic poterit cogere Campsarium ad reddendam numerato Capitale, & lucrum inde acquisitum.

Pactum